КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет української філології, культури і мистецтва
Кафедра української літератури, компаративістики і грінченкознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
_____ О. Б. Жильцов
«01» вересня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ХУДОЖНЯ МАЙСТЕРНІСТЬ ПИСЬМЕННИКА: ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ У ХУДОЖНІЙ СЛОВЕСНОСТІ

для студентів

другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності: 035 Філологія

спеціалізації: 035.01 Українська мова та література

освітньої програми 035.01.02 Літературна творчість

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Протокол № 02/32/23
(підпис) (прізвище, ініціали)
«01» вересня 2023 р.

Київ – 2023

Розробник: Луцюк Микола Володимирович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Викладач: Брацкі Артур, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства
Євтушенко Світлана Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства

Протокол від 31 серпня 2023 року № 10

Завідувач кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства
_____ (Олена БРОВКО)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Літературна творчість»
«31» «серпня» 2023 р.

Гарант освітньої програми
_____(Тетяна ВІРЧЕНКО)

Робочу програму перевірено «01» «вересня» 2023 р.

Заступник декана
з науково-методичної та навчальної роботи_____ (Світлана ГОРОБЕЦЬ)

Пролонговано:
на 20__/20__н.р. _____ (_____) «__»__20__р. протокол №__

на 20__/20__н.р. _____ (_____) «__»__20__р. протокол №__

на 20__/20__н.р. _____ (_____) «__»__20__р. протокол №__

на 20__/20__н.р. _____ (_____) «__»__20__р. протокол №__

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Художня майстерність письменника

Найменування показників	**Характеристика дисципліни за формами навчання**
Вид дисципліни	*обов'язкова*
Мова викладання, навчання та оцінювання	*українська*
Загальний обсяг кредитів / годин	*3/210*
Курс	*1*
Семестр	*1-2*
Обсяг годин, в тому числі:	*210*
Аудиторні	*56*
Модульний контроль	*14*
Семестровий контроль	*30*
Самостійна робота	*110*
Форма семестрового контролю	*Іспит, залік*

Змістовий модуль: Інтертекстуальність у художній словесності

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
Вид дисципліни	*обов'язкова*
Мова викладання, навчання та оцінювання	*українська*
Загальний обсяг кредитів / годин	*2/60*
Курс	*1*
Семестр	*2*
Кількість змістових модулів з розподілом:	*2*
Обсяг кредитів	*2*
Обсяг годин, в тому числі:	*60*
Аудиторні	*16*
Модульний контроль	*4*
Семестровий контроль	*-*
Самостійна робота	*40*
Форма семестрового контролю	*Залік*

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Інтертекстуальність у художній словесності» покликана формувати теоретичну базу фахівця з літературної творчості, тому ***метою*** її вивчення є оволодіння магістрантами головним термінологічним апаратом теорії літератури, формування уявлень про фундаментальні положення художнього письма як специфічної форми діяльності, про сутність професії літератора, її місця і ролі в утвердженні засадничого базису для формування демократичного суспільства, громадської думки, а також познайомити студентів з організацією творчого процесу праці літератора.

Завдання – сформувати наступні програмні компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 9 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 13 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності

Фахові компетентності спеціальності:

ФК2 Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.

ФК 3 Здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень філологічної науки.

ФК 6 Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 8 Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 9 Здатність ефективно управляти авторськими правами на художні твори

ФК 10 Здатність створювати оригінальні літературні твори.

ФК 11 Здатність володіти умінням відбирати життєвий матеріал, композиційно його вибудовувати; демонструвати вміння створювати літературну основу майбутнього сценарію відповідно до обраного жанру, аудиторії тощо.

ФК 12 Усвідомлення теоретичних засад поетичної мови і активне практичне використання їх у власній творчості.

ФК 13 Здатність давати літературно-критичну оцінку художнім творам з урахуванням сучасних мистецьких тенденцій; оцінювати зразки літературно-критичної думки.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Знання та розуміння:

ПРН – З -1 Виявляти глибокі знання та розуміння змісту теоретичних філологічних дисциплін в обсязі, необхідному для розв'язання професійних і науково-дослідних завдань, зокрема: загальних властивостей художньої літератури як системи систем, її зразків як творів мистецтва; еволюційного шляху розвитку вітчизняного і світового літературознавства; засад поетики літературного твору, художнього тексту, множинності його інтерпретацій, варіативності підходів; зв'язку художньої літератури з історією та станом духовної культури народу; принципів і методів літературознавчого аналізу художнього тексту та інтерпретації літературного твору; актуальних проблем вивчення літературних напрямів, стилів, жанрів, образів, сюжетно-композиційних особливостей, засобів художньої виразності.

ПРН – З -2 Демонструвати глибокі знання та розуміння з типології стилів і жанрів (епохи, національних літератур, напрямків, шкіл, окремих письменників); традиційних сюжетів, образів і мотивів (міфологічних, легендарно-фольклорних, літературних, історичних, легендарно-церковних); принципів і підходів компаративної поетики.

ПРН – У -1 Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН – У -2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН – У -3 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН – У -4 Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН – У -5 Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації

ПРН – У -7 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти літературної творчості

ПРН – У -8 Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів.

ПРН – У -9 Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН – У -10 Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН – С -1 Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН – С -2 Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства

ПРН – С -3 Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН – С -4 Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план денної форми навчання

№	Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин за видами робіт					
			Аудиторна					Самостійна
			Лекції	Семінари	Практичні	Модульний	Індивідуальні	
Змістовий модуль І Теоретичні виміри інтертекстуальності								
1-2	Концепція інтертекстуальності: витоки, аспекти, терміносистема	28	4	4				20
	Модульний контроль	2				2		
	Разом	**30**	**4**	**4**		**2**		**20**
Змістовий модуль ІІ Інтертекстуальні зв'язки у художньому тексті								
3	Інтертекстуальні стратегії у сучасній українській літературі	24	2	2				20
4	Інтерсеміотичність та інтермедіальність у художній літературі	4	2	2				
	Модульний контроль	2				2		
	Разом	**30**	**4**	**4**		**2**		**20**
	Усього	**60**	**8**	**8**		**4**		**40**

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ У ХУДОЖНІЙ СЛОВЕСНОСТІ»

МОДУЛЬ І
Теоретичні виміри інтертекстуальності

Лекція 1-2. Концепція інтертекстуальності: витоки, аспекти, терміносистема.
Витоки концепції інтертекстуальності: знакова теорія Ф. де Соссюра. Лінгвістичний поворот у філософії. Структуралізм та постструктуралізм. Переосмислення понять «автор», «читач», «письмо», «текст» у сучасному літературознавстві. Перехід від твору до тексту. Ризома. Інтелектуальна гра та деконструкція. Реалізація тексту під час інтерпретації. Процес писання як розсіювання сенсів. Ідея «смерті автора». Дихотомія дискурс / епістема. Фоноцентризм / логоцентризм.
Ключові слова: текст, дискурс, письмо, інтертекстуальність, інтертекст, знак, семіотика, структуралізм, постструктуралізм, деконструкція, ризома, логоцентризм.

Модуль 2.
Інтертекстуальні зв'язки у художньому тексті

Лекція 3. Типи і форми інтертекстуальності. Інтертекстуальні стратегії у сучасній українській літературі.
Інтертекстуальність як спосіб буття тексту (як процес, як об'єкт, як явище письма та прочитання тексту). Класифікація типів інтертекстуальності за П. Торопом, Ж. Жанетом, Н. Фатєєвою, Н. Корабльовою та ін.. Поняття металітератури та метанарації. Форми інтертекстуальності. Палімпсестова структура тексту. Функції інтертекстуальності в художньому дискурсі. Інтертекстуальність і часопростір. Інтертекстуальні зв'язки і метафора. Інтертекстуальність як прояв художності тексту. Маркери інтертекстуальності у тексті.
Ключові слова: текст, метатекст, гіпертекст, палімпсест, алюзія, ремінісценція, стилізація, пародія, пастиш, маркери інтертекстуальності.

Лекція 4. Інтерсеміотичність та інтермедіальність у художній літературі.
Текстуальна природа явищ культури. Текст як переплетення різних культурних кодів. Інтерсеміотика та інтермедіальність: співвідношення понять. Інтермедіальність та синтез мистецтв. Міжмистецький діалог. Інтермедіальний аналіз.
Ключові слова: інтерсеміотика, інтермедіальність, екфразис, синтез мистецтв, культурний код, медії.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Денна форма

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		к-ть одиниць	максимальна кількість балів	к-ть одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
	Разом		59		59
Максимальна кількість балів: 118					
Розрахунок коефіцієнта: 118 : 100 = 1,18					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Модуль І.

Тема 1. Художній твір як цілість. Сюжетність. Види сюжетності.
Проаналізуйте сюжетну організацію улюбленого твору. Чи можна сказати, що його сюжет може бути потрактований як система відхилень від фабули? Поясність свою думку.

Тема 2. Жанрова специфіка літературного твору.
Проаналізуйте улюблений твір з точки зору його жанрової приналежності. Які риси дозволяють зарахувати його саме до цього жанру? Які відхилення від жанрового канону і з якою метою робить автор?

Тема 3. Автор, персонаж, імпліцитний читач.
На прикладі будь-якого літературного твору продемонструйте шляхи моделювання в тексті образу автора, персонажів та читача, якому адресований даний твір.

Критерії оцінювання:

Вибір з кожної теми по 2 завдання – оцінювання 5 балів кожне. Максимально – 10 балів.

Модуль ІІ.

Тема 4. Авторська точка зору та шляхи її репрезентації у творі.
На прикладі літературного твору проаналізуйте шляхи втілення авторської модальності в тексті.

Тема 5. Архетипи й "вічні образи" в літературі: механізми культурної пам'яті, шляхи переосмислення.
Проаналізуйте твір, автор якого звертається до «вічних» образів. Яким чином відбувається їх переосмислення? Які прийоми автор застосовує для цього?

Тема 6. Художній світ твору. Просторові моделі в художньому творі.
Проаналізуйте просторові моделі твору (на вибір). Яке їх символічне значення? Яким чином вони пов'язані з часовими вимірами твору, характеризують персонажів тощо?

Критерії оцінювання:

Вибір з кожної теми по 2 завдання – оцінювання 5 балів кожне. Максимально – 10 балів.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

У тестовому форматі в ЕНК (вибір з трьох можливих варіантів) 25 питань. Оцінювання в 1 бал – одне питання правильне, 0 балів – невірна відповідь.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль проводиться у формі заліку за сумою балів, набраних під час поточного та проміжного оцінювання.
Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю (для самоконтролю)

1. Традиційне розуміння тексту та модерне розуміння тексту.
2. Вузьке й розширене трактування терміну «текст».
3. Монологічність і діалогічність висловлювання.
4. Дихотомія твір / текст.
5. Дихотомія письмо / читання.
6. Принцип гри як спосіб конструювання тексту.
7. Концепція письма Ж.Дерріди.

8. Форми між текстової взаємодії.
9. Теорія знаку Ф. Де Соссюра.
10. Текст як поле перетину різних кодів.
11. Аспекти інтертекстуальності.
12. Функції інтертекстуальності.
13. Міфологічна матриця літературного тексту.
14. Класифікація Ж.Женетта.
15. Текстуальна природа явищ культури.
16. Інтертекстуальність у ситуації постмодерну.
17. Поняття дискурсу.
18. Інтертекстуальність як художність тексту.
19. Поняття інтерпретанти.
20. Тотальна інтертекстуальність Р.Барта.
21. Інтертекстуальність у модернізмі та постмодернізмі.
22. Принцип нонселекції та подвійного кодування.
23. Пародія та стилізація.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	**90-100** балів	**Відмінно** – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	**82-89** балів	**Дуже добре** – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	**75-81** балів	**Добре** – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	**69-74** балів	**Задовільно –** посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	**60-68** балів	**Достатньо** – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	**35-59** балів	**Незадовільно з можливістю повторного складання** – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	**1 – 34** балів	**Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу** – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ

«Інтертекстуальність у художній словесності»

(денна форма)

Разом: 60 год.: лекції – 8 год., семінарські заняття – 8 год., самостійна робота – 40 год., модульний контроль – 4 год.

Тиждень	I	II	III	IV
Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
Назва модуля	Теоретичні виміри інтертекстуальності		Інтертекстуальні зв'язки у художньому тексті	
Кількість балів за модуль	59 балів		59 балів	
Лекції Дати	1 – 2		3	4
Теми лекцій	Концепція інтертекстуальності: витоки, аспекти, терміносистема – 2 б.		Інтертекстуальні стратегії у сучасній українській літературі – 1б.	Інтерсеміотичність та інтермедіальність у художній літературі –1б.
Теми семінар-ських занять	Інтертекстуальність як теоретична проблема – 11 б.	Алюзії та ремінісценції у романі Ю. Андруховича «Дванадцять обручів» – 11б.	Інтертекстуальні зв'язки роману Ю.Винничука «Танго смерті» – 11б.	Інтермедіальний вимір роману В. Даниленка «Кохання у стилі бароко» – 11б.
Самостійна робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види поточного контролю	МКР 1 (25 балів)		МКР 2 (25 балів)	
Підсумковий контроль	Залік			

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна

1. Антологія літературно-критичної думки ХХ століття (за ред. М. Зубрицької). – Львів, 1996.
2. Будний В. Порівняльне літературознавство : Підручник / В. Будний, М. Ільницький. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 430 с.
3. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодернізм : [монографія] / Т. Гундорова; Укр. наук. ін-т Гарвард. ун-ту. – Вид. 2-ге, випр. і доповн. – К. : Критика, 2013. – 341 с.
4. Література. Теорія. Методологія / Упоряд. Д.Уліцької. – К., 2006.
5. Просалова В.А. Інтермедіальні аспекти новітньої української літератури: Монографія / Віра Андріївна Просалова. – Донецьк: ДонНУ, 2014. – 154 с.
6. Шаповал М. Інтертекст у світлі рампи: міжтекстові та міжсуб'єктні реляції української драми. – К., Автограф, 2009.

Додаткова

1. Бовсунівська Т. В. Екфразис. Вербальні образи мистецтва : монографія / Т.В.Бовсунівська, Р.К.Бобрик, О.М.Виноградов, Л.С.Генералюк, Т.В.Гребенюк; ред.: Т.В.Бовсунівська; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2013. – 237 с.
2. Бровко О. О.Основи компаративістики: навч.-метод. посіб. для орг. самостійної роботи й підготов. до модульної роботи студ. спец. „Українська мова і література", „Українська мова і література. Мова і література (англійська)", „Українська мова і література. Мова і література (російська)"/ Олена Олександрівна Бровко ; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка". – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка", 2012. – 214 с.
3. Генералюк Л. Універсалізм Шевченка: взаємодія літератури і мистецтва / Л.Генералюк; Ін-т л-ри ім. Т.Г.Шевченка НАН України. – К : Наук. думка, 2008. - 544 с. - Бібліогр.: с. 516-539.
4. Грабович Г. Шевченко як міфотворець: Семантика символів у творчості поета: Пер. з англ. - К.: Радянський письменник, 1991. – 216 с.
5. Даниленко В. Лісоруб у пустелі: Письменник і літературний процес. – К.: Академвидав, 2008. – 343 с.
6. Єременко О.В. Міжродовий синкретизм в українській літературі ХХ ст.: монографія / О.В. Єременко. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. – 180 с.
7. Наливайко Д.С. Теорія літератури й компаративістика. – К.: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2006.
8. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму. – Видання друге, доповнене і перероблене. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2002.